

VIII. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

СТРАТИЧУК Н. В., кандидат економічних наук, доцент
ЙОСИПЕНЕКО І. В. здобувач вищої освіти другого (магістерського рівня)
Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон, Україна

Аграрно-товарне виробництво у Херсонській області - головний стратегічний ресурс забезпечення її економічної стійкості. Розвинений агропромисловий комплекс регіону, який багато в чому формується завдяки унікальному географічному положенню, заснований на використанні такого незамінного природного ресурсу, як ґрунт. У той же час тривале екстенсивне використання земель в сільському господарстві призводить до зниження їхньої продуктивності, збільшує залежність сільського господарства від погодних умов.

Вивченню особливостей використання земель сільськогосподарського призначення присвячено роботи таких вчених, як А. Г. Андрійчук, Д. І. Бабміндра, В. В. Горлачук, О. Т. Лозовий, А. Г. Мартин, В. Я. Месель-Веселяк, В. В. Носік, П. Т. Саблук, А. Я. Сохніч, А. М. Третяк, В. В. Юрчишин та інші. Публікації цих вчених закладають міцну теоретичну та методологічну основу для ефективного використання земельних ресурсів.

За результатами багаторічного моніторингу ґрунтів за останні 10-15 років спостерігається прогресуюче зниження їх родючості, яке виражається в динамічному зниженні вмісту гумусу, основних макро- і мікроелементів, зниженні критеріїв оцінки (агрохімічної та еколого-агрохімічної оцінки, ресурсу родючості та ін.) [1].

Узагальнені результати досліджень свідчать про те, що кожен з районів Херсонської області відзначений певним різноманітністю показників кислотності ґрунту. Структура розподілу земель по реакції ґрунтового розчину на обстежених площах наступна: максимальну площу (49,58%) займають ґрунти з реакцією, близькою до нейтральної, 9,65% - слабокислі, 0,08% - слаболужні, 0,05% - середнекислі ґрунти.

Специфічна і досить проблемна тема в степовому землеробстві - засолення ґрунтів, що значно знижує їх продуктивність. Наслідком засолення є пептизація мулу, порушення структури і ущільнення ґрунту, руйнування органо-мінеральної частини, підвищення лужності, погіршення водних, повітряних і поживних властивостей ґрунтів.

Під впливом абсорбованого Na^+ засолені ґрунти мають в агрономичному відношенні негативну стовпчасту та брилисту структуру,

високу в'язкість, липкість, низьку пористість, низьку водопроникність у вологому стані, а в сухому стані – дуже велику твердість. Все це визначає їх високу стійкість до обробітку. На таких ґрунтах у посушливі роки рослини страждають від нестачі вологи, а при значному зволоженні - від нестачі повітря. Загальна врожайність сільськогосподарських культур в таких умовах знижується на 10-30%. Залежно від ступеня засолення. Тому землі з середньолужною та лужною реакцією ґрунтового розчину підлягають хімічній рекультивації для поліпшення їх властивостей.

Результати досліджень показують, що на обстежених територіях Херсонської області кількість несолонцюватих ґрунтів перевищує площу ґрунтів з певним рівнем засолення. На їх частку припадає 53,84 % обстеженої площі, засолених, відповідно 46,16 %, з них близько 1,01 % - солонці, 6,99 % - сильносолонцюваті та 38,17 % - слабосолонцюваті ділянки.

При річній потребі в гіпсуванні солонцюватих ґрунтів на 75 тис. га хімічна рекультивація проводиться на порівняно невеликих площах, які складають всього 2,4 % від необхідної. В цілому по області, в порівнянні з минулим роком, трохи збільшилася площа де проведено гіпсувальні роботи і, в меншій мірі, збільшився обсяг застосовуваних меліорантів, але ці цифри досить низькі в порівнянні з необхідними потребами [2].

На основі опрацьованих джерел встановлено, що земельно-ресурсний потенціал Херсонської області знижується, а за рахунок цього знижується й загальна економічна ефективність сільськогосподарського виробництва та погіршується екологічний стан території.

Необхідно вжити заходів, які б мотивували землекористувачів більш ефективно використовувати земельні ресурси, тобто отримувати прибуток, але з меншою втратою якості землі.

Важливими заходами щодо поліпшення земельних ресурсів регіону є: раціональне використання земельно-ресурсного потенціалу сільської місцевості, інтенсифікація інвестиційних та інноваційних процесів та реалізація комплексу природоохоронних заходів в поєднанні з екологічною свідомістю і відповідальністю товаровиробників; спрямування інвестиційних коштів на придбання та застосування новітніх технологій і обладнання, що в кінцевому підсумку сприятиме підвищенню результатів господарювання сільськогосподарських підприємств; зниження хімічного навантаження на земельні ресурси за рахунок оптимізації кількості добрив; оптимізація структури виробництва і розмірів сільськогосподарських підприємств; озеленення виробництва; повний розвиток ринкової інфраструктури для організації ефективних внутрішніх і зовнішніх ринків. Впровадження екологічно орієнтованих технологій дозволить забезпечити збереження біологічних особливостей ресурсно-земельного потенціалу сільських територій, а, відповідно, і примноження національного багатства України.

Література

1. Бобровська Н.В. Теоретичні аспекти еколого-орієнтованого підходу у використанні земельних ресурсів / Н.В. Бобровська, О.О. Заволока // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – 111 с.
2. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Херсонській області [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://menr.gov.ua/news/31778.html>

ІХ. ЕКОЛОГІЯ РОСЛИН ТА ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНА СПРАВА

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ КОРИСТУВАННЯ МИСЛИВСЬКИМИ РЕСУРСАМИ УКРАЇНИ

АДАМЕНКО Є.І.,
КИРИЧЕНКО Т.В.,
БАРАНІВСЬКИЙ В.В.

здобувачі вищої освіти

Поліський національний університет, м. Житомир, Україна

Основні засади ведення мисливського господарства в Україні майже не відрізняються від адміністративно-управлінської системи господарювання ще радянських часів. Розпочинаючи із часів незалежності України мисливське господарство не відзначалося високою господарською і економічною ефективністю. Велика інтенсивність здобування тварин (особливо ратичних) часто призводила до суттєвого виснаження мисливських ресурсів, а відповідно, і до збіднення біорізноманіття як лісових, так і агроєкосистем. Особливо гостро стояло це питання у 90-х рр. ХХ ст. Загалом такі обставини можуть призвести до глобальних порушень екологічної рівноваги екосистем в цілому. Така ситуація, скоріш за все, є наслідком неефективної екологічної політики стосовно охорони, відтворення і використання мисливських ресурсів, яка спрямована, в основному на експлуатацію тваринного світу.

Гуль І. Г. відмічає, що великий вплив на результати мисливськогосподарської діяльності має ряд факторів, зокрема, низька чисельність мисливських тварин, недосконале нормативно-правове забезпечення, нестача коштів та кваліфікованого персоналу, браконьєрство тощо. Так, у 2009 році загальна чисельність ратичних мисливських тварин становила близько 232 тис. особин, що становить майже 91% порівняно з 1990 роком, а у 2010 – 240 тис. голів (близько 94%). Виходячи з цього, проблема підвищення чисельності мисливських тварин до науково-обґрунтованих оптимальних показників, які є набагато вищими від поточних фактичних показників, є досить актуальною і потребує негайного вирішення [2].

В останні десятиліття у нашій державі також гостро стоїть й питання браконьєрства. Це свідчить про недостатність проведення суб'єктами